

POWTARZALNOŚĆ

Jedną z najważniejszych cech publikacji naukowej jest to, że badanie musi być **możliwe do odtworzenia**. Oznacza to, że praca powinna dostarczać czytelnikom wystarczająco wiele szczegółowych informacji, aby badanie mogło być powtórzone (lub “odtworzone”).

Możliwość odtworzenia badania jest bardzo istotna, gdyż oznacza to, że inni badacze mogą sprawdzić jego wyniki. Powtarzalność zobowiązuje badaczy do bycia uczciwymi oraz daje czytelnikom większą pewność co do analizowanych badań.

Na przykład, jeśli nowy artykuł naukowy zakończyłby się wnioskiem, że palenie papierosów nie jest powiązane z nowotworem płuc, czytelnicy byłiby bardzo sceptyczni, ponieważ stałoby to w sprzeczności z istniejącymi dowodami. Gdyby w pracy szczegółowo wyjaśniono jak dane badanie było przeprowadzone, inni badacze byłiby w stanie je powtórzyć i potwierdzić lub zaprzeczyć jego wynikom. Jednakże, gdyby praca nie wyjaśniała, jak przeprowadzono badanie, czytelnicy nie mieliby możliwości sprawdzenia tych kontrowersyjnych wniosków.

Od kilku lat spopularyzowano rejestrowanie i publikowanie tzw. protokołów badań. Co więcej, istnieje obowiązek tzw. prospektywnego rejestrowania badań klinicznych (czyli rejestrowania ich protokołu zanim rozpocznie się rekrutację uczestników badania). Publikacja protokołów badań służy m.in. właśnie zapewnieniu, że metody i plan badania będą nie tylko wystarczająco dokładnie opisane i upublicznione, aby ktoś inny mógł takie badanie powtórzyć, ale także zapewnieniu, że przebieg badania nie zostanie zmieniony w stosunku do protokołu (np. zmiana liczby badanych albo kryteriów włączenia do badania, kiedy okazuje się, że badacze nie uzyskują pożądanego wyniku). Rejestry badań to np. ClinicalTrials.gov, PROSPERO czy baza WHO Trials Registry. Renomowane czasopisma naukowe, publikujące pełne artykuły, w których autorzy przedstawiają planowane badania, to np. Systematic Reviews, Trials, BMJ Open czy PLoSOne.

Są nawet badania, które nazywa się badaniami duplikacyjnymi czy powtórzeniami badań (duplication study, repetition study); to zupełnie inna sytuacja, niż - jak nieraz można się spotkać - podejście w rodzaju, że jeśli raz już jakieś zagadnienie badano, to znaczy, że już nie powinno się takiego badania powtarzać.

Jako czytelnicy, nie możemy mieć pewności, czy badacze nie wypaczyli swoich wyników lub nie skłamali na ich temat, ale zawsze możemy zadać sobie pytanie czy artykuł podaje nam wystarczająco dużo szczegółów, abyśmy byli w stanie dane badanie odtworzyć. Jeśli badanie jest powtarzalne, to można finalnie wykazać błędność wszelkich fałszywych wniosków.